

Χ.Α. ΧΩΜΕΝΙΔΗΣ

ο κόσμος στα μέτρα του

μυθιστόρημα

ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

Νομίζεις ότι εξαρτώμαι
από τη δική σου ομολογία;

I

ΟΛΑ ΑΥΤΑ ΞΕΚΙΝΗΣΑΝ παραμονές Χριστουγέννων του 2010.

Η Σύνθια, το κορίτσι με το οποίο έβγαينا απ' τις αρχές του καλοκαιριού, με έσυρε σε ένα μπαζάρ που είχε οργανώσει η μάνα της μαζί με άλλες κυρίες του Κολωνακίου υπό την αιγίδα μιας φιλανθρωπικής οργάνωσης διεθνούς ακτινοβολίας. Ο Δήμος Αθηναίων τούς είχε παραχωρήσει έναν πεζόδρομο κι εκείνες είχαν στήσει πάγκους και είχαν απλώσει τηνπραμάτεια τους – χειροποίητες εσάρπες και σπιτικές μαρμελάδες, κοσμήματα από χάντρες και κορνίζες από όστρακα, αντικείμενα εν ολίγοις που, αν δεν υπήρχε ο «καλός σκοπός», δε θα τα έπαιρνε κανένας ούτε δωρεάν. Η χειμωνιάτικη λιακάδα ευνοούσε την προσέλευση του κόσμου και η εναλλαγή στα μεγάφωνα αμερικάνικων χριστουγεννιάτικων τραγουδιών με παραδοσιακά ελληνικά κάλαντα –Νατ Κινγκ Κόουλ

και μετά, στο καπάκι, θρακιώτικες πίπιζες– ηχούσε μέχρι και χαριτωμένη...

Η Σύνθια ήταν από τις κοπέλες εκείνες που αντιλαμβάνονται τη μαμά τους σαν την καλύτερή τους φίλη. Της είχε περιγράψει, είμαι βέβαιος, το ειδύλλιό μας ως την παραμικρότερη πτυχή του. Είχε ενημερωθεί δίχως αμφιβολία η οιονεί πεθερά μου ακόμα και για τη ροπή μου προς την ουρολαγνεία, που άλλοτε την έβρισκε η Σύνθια σιχαμένη και άλλοτε ερεθιστική. Μου έσφιξε παρά τούτα εγκάρδια το χέρι και με παρουσίασε στις φιλενάδες της με τα θερμότερα λόγια, υπογραμμίζοντας ότι είχα μετ' επαίνων τελειώσει σπουδές σκηνοθεσίας στην Αγγλία και ήδη προετοίμαζα την τρίτη μικρού μήκους ταινία μου. Εγώ χαμογελούσα απλώς σεμνά κι αναρωτιόμουν εάν μύριζε η ανάσα μου ξεθυμασμένο αλκοόλ από το προηγούμενο βράδυ.

«Αρθούρος Σιμώτας;» έκανε μια παχουλή εξηντάρα με γκριζά αφάνα, φαρδύ κασμιρένιο πουλόβερ και κόκκινο σκελετό γυαλιών. «Ο γιος του...»

«Ο γιος του Μάρκου...» επιβεβαίωσα.

«Αχ, αγοράκι μου, με τον μπαμπά σου ήμασταν συμφοιτητές! Και κολλητοί εκείνα τα χρόνια!» ενθουσιάστηκε. «Τι συμφορά τον χτύπησε! Τα 'χω μάθει όλα. Κουράγιο, αγόρι μου, σταυρό κουβαλάς...»

Οι υπόλοιπες κυράτσες κατέβασαν από διακριτικότητα τα μάτια. Θα πληροφορούνταν το οικογενειακό μου δράμα ευθύς μετά την αποχώρησή μου.

«Αλλά για στάσου, κι εσένα σε έχω γνωρίσει! Πρωτοχρονιά του '84 είχαμε κάνει ρεβεγιόν στο σπίτι και σε είχε φέρει, λεχούδι σχεδόν, ο Μάρκος στο καλάθι! Σου έχω αλλάξει μάλιστα και πάνα!» πρόσθεσε ολοένα και πιο συγκινημένη.

«Αποκλείεται» τη διόρθωσα. «Εγώ γεννήθηκα Οκτώβριο του 1985».

«Τόσο νέος και τόσο ταλαντούχος!» εντυπωσιάστηκε δήθεν μια παραδιπλανή.

«Τι λες, μωρέ;» εξανέστη η μεσήλιξ προβατίνα. «Αρχές του 1984 χώρισα με τον πρώτο μου σύζυγο κι έριξα μαύρη πέτρα πίσω μου. Δεν ξαναπάτησα στην Ελλάδα για την επόμενη δεκαετία!»

«Λέτε να μη θυμάμαι τότε γεννήθηκα;» της χαμογέλασα, μάλλον ειρωνικά.

«Κι εγώ φαντάζεσαι να έχω ξεχάσει τότε ξαναγεννήθηκα; Μήπως κρύβεις από τώρα τα χρόνια σου, Αρθούρε;» βέλασε απτόητη.

Πήγα να βγάλω να της δείξω την ταυτότητά μου. Τι λόγο όμως είχα, το ξανασκέφτηκα, να αποδεικνύω σε μιαν άγνωστη τα στοιχειώδη;

Μέχρι πριν από λίγα χρόνια το πράγμα μάλλον θα 'χε μείνει εκεί. Ποιος ξέρει εάν και τότε θα ξανασυναντιόμουν με εκείνη τη μουρλή που είχε στα καλά καθούμενα αμφισβητήσει την ηλικία μου. Υπάρχει όμως πλέον το facebook. Ο οποιοσδήποτε μπορεί να εντοπίσει τον οποιονδήποτε σχεδόν μες στην παράλληλη πραγματικότητά του. Η προβατίνα (ως τέτοια

θα την έχω πάντοτε στο μυαλό μου) δε μου έκανε καν αίτηση διαδικτυακής φιλίας. Περιορίστηκε στο να μου στείλει ένα μήνυμα και να επισυνάψει μια φωτογραφία, την οποία είχε προφανώς σκανάρει βγάζοντάς την από κάποιο παλιό άλμπουμ.

«Ευτυχισμένο το 1984» ήταν ο τίτλος της και η χρονολογία επιβεβαιωνόταν πανηγυρικά από τέσσερις πλαστικούς αριθμούς -1, 9, 8 και 4- καρφιτωμένους στα κλαδιά του χριστουγεννιάτικου δέντρου. Μπροστά στο δέντρο, στο κέντρο ενός μάλλον ευρύχωρου σαλονιού, στεκόταν ο πατέρας μου. Με μουστάκι. Ένα παχύ, ξανθωπό παραδόξως, μουστάκι, το οποίο κατηφόριζε στις άκρες των χειλιών και μάλλον γλύκαινε παρά αγρίευε το πρόσωπό του. Φορούσε βαθυπράσινο βελούδινο γιλέκο, λευκό πουκάμισο με χρυσά μανικετόκουμπα και μεταξωτό φουλάρι στο κόκκινο της φωτιάς. Δεν ξέρω αν ήταν η μόδα της εποχής ή το προσωπικό του γούστο, σίγουρα πάντως ένα τέτοιο ντύσιμο στις μέρες μας θα παρέπεμπε ευθέως στο παιδικό θέατρο.

Στην αγκαλιά του ο πατέρας μου είχε ένα μωρό. Το κράταγε μάλλον άγαρμπα, από τις μασχάλες - τα πόδια του, μες στη σιέλ φόρμα, κρέμονταν, μα το κεφάλι του στηριζόταν μια χαρά. Κοίταζαν και οι δύο κατευθείαν τον φακό. Το βρέφος είχε ένα -μάλλον αταίριαστο με την ηλικία του- έντονο, βλοσυρό σχεδόν, βλέμμα. Ο πατέρας μου, αντίθετα, ακτινοβολούσε, τα μάτια του έλαμπαν, ποτέ δεν τον είχα δει να

χαμογελάει τόσο θριαμβευτικά. Λες και βαστούσε και επεδείκνυε όχι έναν μικροσκοπικό άνθρωπο αλλά το ιερό δισκοπότηρο, το πιο πολύτιμο τρόπαιο, που το 'χε κερδίσει ύστερα από σκληρότατη μάχη... Η περηφάνια του δεν μπορούσε παρά να 'ναι πατρική.

Μεγέθυνα και ξαναμεγέθυνα –κλικάροντας νευρικά με το ποντίκι– τη φωτογραφία, για να περιεργαστώ από πιο κοντά το μωρό. Έσπευσα ύστερα στη βιβλιοθήκη και κατέβασα από το πάνω πάνω ράφι τα άλμπουμ του δικού μου μακρινού παρελθόντος. Από νεογέννητο, η μάνα μου ειδικά με απαθανάτιζε συχνότατα, διέθετα άρα άφθονο υλικό για να συγκρίνω. Συνέκρινα επί ώρα, σπιθαμή προς σπιθαμή, όπως σε εκείνες τις σπαζοκεφαλιές στα περιοδικά, που σε καλούν να εντοπίσεις τις δέκα διαφορές ή ομοιότητες ανάμεσα σε δυο εικόνες. Σε ασφαλές όμως συμπέρασμα δεν μπόρεσα να καταλήξω.

Το μωρό στην οθόνη του κομπιούτερ σαφέστατα μου έμοιαζε πολύ. Αμφότερα ωστόσο εντασσόμασταν στο πρότυπο βρεφικής υγείας και ομορφιάς του λευκού, ανεπτυγμένου κόσμου: παχουλά, ροδαλά, με ανασηκωμένες μύτες και με τριανταφυλλένια στόματα. Παρόμοια με εκατομμύρια άλλα συνομήλικά μας. Εντάξει, το μωρό στο χριστουγεννιάτικο δέντρο είχε λιγότερα μαλλιά και κάπως πιο μακρουλό πρόσωπο. Στην ηλικία όμως εκείνη τα μαλλιά φυτρώνουν και τα μάγουλα φουσκώνουν μέσα σε ελάχιστες εβδομάδες...

Κάνα μισάωρο αργότερα, σήκωσα ζαλισμένος τα μάτια από τις φωτογραφίες, άναψα ένα τσιγάρο και δοκίμασα να βάλω τα πράγματα σε μια τάξη. Τι μου 'χε αποκαλύψει από ένα πείσμα της η προβατίνα; Πως ήμουν δύο (τουλάχιστον) χρόνια μεγαλύτερος απ' ό,τι ανέκαθεν πίστευα; Ή πως διέθετα έναν πρωτότοκο αδελφό, για τον οποίο δε μου είχε μιλήσει ποτέ κανείς; Με ποιον τρόπο με προκαλούσε να ξαναγράψω την προσωπική ή την οικογενειακή μου ιστορία;

Προκειμένου να αποκλείσω την πρώτη πιθανότητα, επέστρεψα στις –σίγουρα δικές μου– χάρτινες φωτογραφίες και αναζήτησα στην εμπρόσθια και στην πίσω όψη τους κάποια ημερομηνία. Του κάκου. Με έκπληξη διαπίστωνα πως ούτε καν τα στιγμιότυπα από τη βάφτισή μου δεν είχε μπει κάποιος στον κόπο να χρονολογήσει. Σε μιαν άλλη αφ' υψηλού πόζα μου, νήπιο σκαρφαλωμένο στους ώμους του μπαμπά, διακρινόταν στο φόντο μια αφίσα του ΚΚΕ. Να ήταν όμως από τις βουλευτικές εκλογές του 1989 ή από τις δημοτικές του 1986;

Μες στη δική σας σιγουριά για το πότε ακριβώς γνωρίστηκαν, παντρεύτηκαν και σας απέκτησαν οι γονείς σας, θα εκπλήσσετε προφανώς με το πόσο εύκολα εγώ κλονίστηκα σχετικά με τα στοιχειώδη.

Όχι, δεν είμαι υιοθετημένος. Ναι, τα πρώτα μου χρόνια καλύπτονταν έτσι κι αλλιώς από ομίχλη. Το σοκ του θανάτου της μάνας μου λειτούργησε σαν

σφουγγάρι σε μαυροπίνακα. Ελάχιστες αναμνήσεις διατηρώ από εκείνην κι από τη μονοκατοικία που μέναμε στο Παλαιό Φάληρο κι από το γαλλόφωνο νηπιαγωγείο-δημοτικό όπου με στέλνανε. Μετακομίσαμε ύστερα στο κέντρο, στην οδό Ασκληπιοῦ, ο πατέρας μου με έγραψε σε άλλο σχολείο (να κάνω ή να επαναλάβω άραγε στα ελληνικά την πρώτη τάξη;) κι ανέθεσε –χήρος γαρ, χωρίς σκοπό να ξαναπαντρευτεί– την ανατροφή μου στην εξαδέλφη του Σουζάνα, παραχωρώντας της σε αντάλλαγμα τον αποκάτω όροφο.

Περιζήτητη σχεδιάστρια μόδας εκείνα τα χρόνια, η θεία Σουζάνα αγνόησε ένα σωρό επαγγελματικές ευκαιρίες για να μη στερηθώ τη φροντίδα της. Υπερήφανη λεσβία, καλλιέργησε το γούστο και τον πόθο μου για τις γυναίκες – δε μου άφησε ποτέ την παραμικρή αμφιβολία ότι ο συντομότερος δρόμος προς την ευτυχία καλύπτεται από δαντελένια, κατά προτίμησιν, εσώρουχα... Τον πατέρα μου τον έβλεπα αραιά και πού – τρεις τέσσερις φορές την εβδομάδα. Πνιγόταν στη δουλειά υποτίθεται – «βαριά καλογερική, γιε μου, η δικηγορία...» μου απολογούνταν κι ας μην του είχα ποτέ παραπονεθεί. Για κάποιο βλακώδη λόγο, μου έθεσε ως όρο, για να χρηματοδοτήσει τις σπουδές μου στην Αγγλία, να πετύχω προηγουμένως στη Νομική κι ας μην επρόκειτο να πατήσω το πόδι μου ποτέ. Έτσι και έπραξα.

Στο μεταξύ αρχίσανε να μας χτυπάνε οι συμφορές:

Τον Δεκέμβριο του 2003 αρρώστησε από καρκίνο η Σουζάνα. Ύστερα από τρεις εγχειρήσεις και αφού τράβηξε επί ενάμιση χρόνο του λιναριού τα βάσανα, κατέληξε (που λένε τα ιατρικά ανακοινωθέντα) την Πρωτομαγιά του 2004. Στο νεκροκρέβατό της της κρατούσα το χέρι και, για να σπάσω κάπως τη φρίκη από τα σωληνάκια και τη μάσκα οξυγόνου, της είχα δέσει στον καρπό μια ροζ κορδέλα. Με κοίταξε στα μάτια και με αποχαιρέτησε δίχως να μου αποκαλύψει κανένα –μικρό ή μεγάλο– οικογενειακό μυστικό. Λίγο καιρό αργότερα, εμφανίστηκαν τα πρώτα συμπτώματα στον μπαμπά...

Με αυτά και με εκείνα λοιπόν, βρέθηκα, προτού συμπληρώσω τα είκοσι τρία, αποκλειστικά υπεύθυνος για τη ζωή μου και για την οικογενειακή περιουσία. Κατένευσα στη νέα κατάσταση, προσπαθώντας να ρίχνω το βάρος στις ευχάριστες όψεις της και να μη νοσταλγώ τα ανεπιστρεπτί χαμένα. Έτσι κι αλλιώς, ποτέ δεν έρεπα στον μηρυκασμό του παρελθόντος, πρόσφατου ή απώτερου. Κι όποτε κάποιος φίλος ή γκόμενα μου ανακοίνωνε ότι ο ψυχαναλυτής στον οποίο είχε καταφύγει για να αντιμετωπίσει τα τρομερά, υποτίθεται, προβλήματά του είχε εντοπίσει την πηγή τους στην πρώτη παιδική ηλικία, εγώ κάγχαζα. «Μην πριονίζετε τα πριονίδια!» τους συμβούλευα θυμόσοφα, αντιπαραθέτοντας στον Φρόυντ (και σε όλους του τους επιγόνους) έναν στίχο που τραγουδούσε κάποτε ο Στράτος Διονυσίου...

Το 1982, ο Μάρκος Σιμώτας –ένας νεαρός μποέμ δικηγόρος, γιος εκτελεσθέντος ήρωα της Εθνικής Αντίστασης– τοποθετείται με απόφαση του Ανδρέα Παπανδρέου Κυβερνήτης στον Άγιο. Πηγαίνει στην αποικία με μοναδική του φιλοδοξία να περάσει τρία ξένοιαστα χρόνια. Όσπου ερωτεύεται και ταυτίζει τη μοίρα του με τη μοίρα του νησιού. Τριάντα χρόνια αργότερα, ο γιος του ιχνηλατεί την πορεία του, προσπαθώντας να μπει στη θέση του και να διαλευκάνει το μυστήριο ενός χαμένου παιδιού.

«... Η ιστορία μου δεν είναι μια ερωτική ιστορία, ένα ρομάντζο με αποτρόπαια κατάληξη. Όπως δεν είναι και η ιλαροτραγωδία ενός ανθρώπου που την ψωνίζει με την εξουσία και με το περρωμένο του. Όχι. Ο νους μου ούτε θόλωσε ούτε και ψήλωσε ποτέ. Παρέμεινα έως τη στερνή μου ώρα στο νησί του Αγίου κύριος του εαυτού μου, πρώτος υπεύθυνος για όσα μου και τους συνέβησαν...»

Ο Άγιος αποτελεί μια παράλληλη Ελλάδα, μια μικρογραφία της μητέρας πατρίδας, που την παραμορφώνει αλλά και τη φωτίζει λοξά. Απ' τις σελίδες του βιβλίου παρελαύνουν ιστορικά πρόσωπα –σαν τον Μανώλη Χιώτη– σε εντελώς απροσδόκητους ρόλους. Στο βάθος όμως, ο Χ.Α. Χωμενίδης διηγείται τη σπαρακτική περιπέτεια ενός ανθρώπου που πίστεψε ότι μπορεί να φέρει τον κόσμο στα μέτρα του.

«Όσο για κείνη την ιστορία υπάρχουν πολλές εκδοχές. Η καλύτερη όμως είναι πάντα αυτή που κλαις», λέει ο Τάσος Λειβαδίτης.

ISBN 978-960-16-4415-8

Βοηθ. κωδ. μηχ/σης 8415

Γεννημένος το 1966 στην Αθήνα,
ο Χ.Α. Χωμενίδης έχει τελειώσει τη
Νομική Σχολή. Το 1993 εξέδωσε το
Σοφό Παιδί. Ακολούθησαν άλλα έξι
μυθιστορήματα και δεκάδες
διηγήματα, που μεταφράστηκαν
στα γαλλικά, στα αγγλικά,
στα ισπανικά, στα τσέχικα,
στα λιθουανικά, στα τούρκικα
και στα εβραϊκά.

Ο Χ.Α. Χωμενίδης ζει μεταξύ
Κυψέλης και Γαρίτσας και επιμένει
να ελπίζει πάντα στο καλύτερο.

Η ηλεκτρονική του διεύθυνση είναι:
chomenidis@gmail.com